15/08/2025

Περιλάλητοι εορτασμοί της Παναγίας στην Ελλάδα

/ Παράδοση

Με ύμνους και τιμές, με δόξα και χαρά, εορτάζει η Εκκλησία μας την ένδοξη Κοίμησή της Θεοτόκου, μια από τις μεγαλύτερες εορτές της Ορθοδοξίας.

Στην Τήνο, όπου γίνεται το μεγαλύτερο προσκύνημα, ο εορτασμός της Παναγίας καθιερώθηκε με Βασιλικό Διάταγμα του 1836 να είναι οκταήμερος και να διαρκεί έως τα «εννιάμερα της Θεοτόκου», στις 23 Αυγούστου, όταν σε ατμόσφαιρα συγκίνησης ψάλλονται ύμνοι και εγκώμια, μπροστά στον επιτάφιο και την εικόνα. Παράλληλα, στο νησί οι Έλληνες τιμούν κι αυτούς που χάθηκαν, όταν οι Ιταλοί τορπίλισαν και βούλιαξαν την «Έλλη» στο λιμάνι ανήμερα της Παναγιάς.

Στην Παναγία Σουμελά, σύμβολο της ποντιακής πίστης, πανελλήνιο προσκύνημα αποτελούν η εικόνα της Παναγιάς, έργο του Ευαγγελιστή Λουκά, ο σταυρός του αυτοκράτορα Εμμανουήλ Κομνηνού και το ιερό ευαγγέλιο του πατρός Χριστοφόρου, επίσης δώρο του αυτοκράτορα Δαυίδ του Κομνηνού. Εκεί, στις

πλαγιές του Βερμίου, χιλιάδες προσκυνητές, καθώς και εκπρόσωποι Ομοσπονδιών και Ποντιακών Σωματείων από την Ελλάδα και το εξωτερικό θα συμμετάσχουν και φέτος στις ιερές ακολουθίες και στις πολιτιστικές εκδηλώσεις.

Στην Πάρο, γιορτάζει η Παναγία της Εκατονταπυλιανής. Ο ναός της, για τον οποίο υπάρχουν δύο ονομασίες, «Καταπολιανή» και «Εκατονταπυλιανή», βρίσκεται στην πρωτεύουσα του νησιού, Παροικιά. Σύμφωνα με την παράδοση, η Κατοπολιανή έχει ενενήντα εννέα φανερές πόρτες, ενώ η εκατοστή είναι κλειστή και δεν φαίνεται. Η πόρτα αυτή θα φανεί και θα ανοίξει όταν οι Έλληνες πάρουν την Πόλη. Άλλοι θρύλοι αναφέρονται στην Αγία Ελένη που, στον δρόμο για τους Άγιους Τόπους προκειμένου να βρει τον Τίμιο Σταυρό, έφτασε στην Πάρο και προσευχήθηκε σε έναν μικρό ναό που βρισκόταν στη θέση της Εκατονταπυλιανής. Κατά την προσευχή της έκανε τάμα ότι αν βρει τον Τίμιο Σταυρό θα χτίσει στη θέση αυτή έναν μεγάλο ναό. Η προσευχή της εισακούστηκε. Βρήκε τον Τίμιο Σταυρό και, πραγματοποιώντας το τάμα της, ανήγειρε τον μεγαλόπρεπο ναό της Εκατονταπυλιανής, ο οποίος, όμως, στο μεγαλύτερο μέρος του καταστράφηκε, πιθανότατα από πυρκαγιά, και ανακατασκευάστηκε επί Ιουστινιανού, στα μέσα του 6ου αι. Φημολογείται, επίσης, ότι το τάμα της Αγίας Ελένης ολοκλήρωσε ο γιος της Άγιος Κωνσταντίνος, αυτοκράτορας του Βυζαντίου, καθώς η ίδια δεν πρόλαβε.

Στην Κοζάνη, ξεχωριστός είναι ο εορτασμός του Δεκαπενταύγουστου στο ιστορικό μοναστήρι της Παναγίας στο Μικρόκαστρο, του δήμου Βοΐου, όπου κάθε χρόνο χιλιάδες πιστοί προσκυνούν την εικόνα της Παναγίας, που χρονολογείται από το 1603, ενώ πρόσφατη έρευνα την χρονολογεί στον 13ο αι. Πιστοί από όλα τα μέρη της Ελλάδας επισκέπτονται το μοναστήρι, για να προσκυνήσουν την εικόνας Της.

Άξιο λόγου, το έθιμο των **«καβαλάρηδων της Σιάτιστας»** που προσελκύει χιλιάδες επισκέπτες, καθώς ιππείς από τη Σιάτιστα και τη γύρω περιοχή επισκέπτονται το μοναστήρι πάνω στα καταστόλιστα άλογά τους. Το πανηγύρι έχει τις ρίζες του στην περίοδο της Τουρκοκρατίας, όταν αποτελούσε ευκαιρία για τους σκλαβωμένους να δείξουν τη λεβεντιά και τον πόθο τους για λευτεριά και έχει χαρακτηριστεί ως πανηγύρι λεβεντιάς και τόλμης.

Στο νησί του Παπαδιαμάντη, **τη Σκιάθο,** από το βράδυ της παραμονής γίνεται η έξοδος του επιταφίου της Παναγίας υπό τη συγκινητική μελωδία των Εγκωμίων της Θεοτόκου που ψάλλουν όλοι μαζί οι Σκιαθίτες.

Στο νησί της Ορθοδοξίας, **την Πάτμο**, όπου βρίσκεται το ιστορικό Μοναστήρι της Αποκάλυψης, ο επιτάφιος περιφέρεται από τους μοναχούς στα σοκάκια του νησιού, ενώ οι καμπάνες ηχούν ασταμάτητα.

Στα Ζαγοροχώρια, φημισμένα σε όλη την Ελλάδα για τα πανηγύρια του Δεκαπενταύγουστου, οι εκδηλώσεις στη μνήμη της Κοίμησης της Θεοτόκου είναι τριήμερες και δίνουν την ευκαιρία για τρικούβερτο γλέντι με παραδοσιακούς ηπειρώτικους σκοπούς.

Στη Θάσο, στο χωριό Παναγιά, μετά τη λιτάνευση της εικόνας, που συνοδεύεται από πολυμελή μπάντα, οι πιστοί μαζεύονται στο προαύλιο της εκκλησίας όπου παρακάθονται στο γιορτινό τραπέζι που περιλαμβάνει πατάτες, ρύζι και μοσχάρι στιφάδο.

Στη Λέσβο, η Παναγιά η Αγιασώτισσα προσφέρει ένα από τα ωραιότερα πανηγύρια του Ανατολικού Αιγαίου. Πολλοί προσκυνητές με αφετηρία την πόλη της Μυτιλήνης περπατούν 25 ολόκληρα χιλιόμετρα για να φτάσουν στον αυλόγυρο της εκκλησίας, όπου και διανυκτερεύουν. Στη γραφική κωμόπολη της Αγιάσου βιώνει κανείς όλη την ατμόσφαιρα ενός γνήσιου νησιώτικου πανηγυριού.

Στην Κάρπαθο, το νησί της Δωδεκανήσου, η Παναγιά στην Όλυμπο γιορτάζεται με τον πιο κατανυκτικό τρόπο. Εδώ, οι λειτουργίες είναι βαθιά συνδεδεμένες με το πένθος για την Παναγία που «έφυγε». Αποκορύφωμα του εορτασμού είναι ο παραδοσιακός Κάτω Χορός που ξεκινά από τους άντρες σε σταθερό, αργόσυρτο βήμα και κατανυκτική διάθεση. Ακολουθούν οι γυναίκες ντυμένες με τις εκπληκτικής ομορφιάς παραδοσιακές γιορτινές στολές τους.

Στην Κεφαλονιά, κοντά στο χωριό Μαρκόπουλο, τα φιδάκια της Παναγιάς προσελκύουν κάθε χρόνο χιλιάδες προσκυνητές, που βεβαιώνουν με τα μάτια τους ένα μοναδικό φαινόμενο. Κάθε 15 Αυγούστου μικρά άκακα φιδάκια εμφανίζονται στον τρούλο της εκκλησίας. Σύμφωνα με τον μύθο, πρόκειται για τις καλόγριες ενός παλιού μοναστηριού που υπήρχε στη περιοχή, οι οποίες προκειμένου να μην πέσουν στα χέρια των πειρατών παρακάλεσαν την Παναγιά να τις μεταμορφώσει σε φίδια.

Και όλοι αναπέμπουν προσευχή… και επικαλούνται «Υπεραγία Θεοτόκε, σώσον ημάς».

Πληροφορίες: ΑΠΕ – ΜΠΕ